

Skupna evropska podpora za trajnostne naložbe v mestna območja • Skupna evropska podpora za trajnostne naložbe v mestna območja

JESSICA

Nov način uporabe sredstev EU za spodbujanje trajnostnih naložb in rasti v mestnih območjih

Kaj je JESSICA?

JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas*) je **Skupna evropska podpora za trajnostne naložbe v mestna območja**. Pobudo razvijata Evropska komisija in Evropska investicijska banka (EIB) v sodelovanju z Razvojno banko Sveta Evrope (CEB). V skladu z novimi postopki imajo države članice zdaj možnost, da del nepovratnih sredstev iz strukturnih skladov EU porabijo za vračljive naložbe v projekte, ki so del celovitega načrta za trajnostni razvoj mestnih območij. Takšne naložbe, ki imajo lahko obliko kapitalске udeležbe, posojil in/ali jamstev, se projektom zagotovijo preko skladov za razvoj mestnih območij, po potrebi pa tudi preko holdinških skladov.

Kdaj bo program začel veljati?

Operativni okvir za pobudo JESSICA¹ izhaja iz zakonodajnega svežnja o strukturnih skladih EU za programsko obdobje 2007–2013. Podrobni operativni postopki so ravno v pripravi in se bodo začeli uporabljati takoj, ko bodo operativni programi² tudi formalno dogovorjeni z Evropsko komisijo.

Države članice, ki se želijo potegovati za pobudo JESSICA, morajo v svoje "operativne programe" uvrstiti razvoj mestnih območij, še bolj idealno pa je, če vanje vključijo tudi izjavo o možni uporabi programa JESSICA za uresničitev takšnega razvoja. Nato se morajo odločiti, kolikšen delež sredstev iz strukturnih skladov bodo porabile preko programa JESSICA.

JESSICA za države članice ni nov vir financiranja, temveč le nov način, kako lahko nepovratna sredstva, dodeljena iz sedanjih strukturnih skladov, uporabijo za podporo projektov mestnega razvoja.

Kaj je "celovit načrt za trajnostni razvoj mestnih območij"?

Celovit načrt za trajnostni razvoj mestnih območij zajema sistem medsebojno povezanih ukrepov, namenjenih doseganju trajnostnih izboljšav ekonomskih, prostorskih, družbenih in okoljskih pogojev mesta ali mestnega območja. Ključna v tem procesu je "celovitost", kar pomeni, da se vse politike, projekti in predlogi obravnavajo glede na svoje medsebojne povezave. Sinergije med elementi načrta morajo biti zato takšne, da je skupni učinek načrta kot celote večji, kot bi bila vsota učinkov njegovih posameznih delov, če bi se izvajali ločeno.

Takšno opredelitev bi v mnogih državah članicah verjetno izpolnjevali razvojni načrti mest in mestnih območij, ki so pripravljene in sprejeti v skladu z obstoječimi protokoli načrtovanja. Zadostna osnova za celovit mestni razvoj pa so lahko tudi nezavezujoči načrti in drugi splošni dokumenti, potrjeni na podlagi javne razprave in ustreznih presoj vpliva na skupnost.

EIB je v zadnjih petih letih podprla projekte mestnega prometa in obnove mest s skoraj 30 milijardami EUR pomoči v obliki posojil, kar pomeni, da ima obsežne izkušnje s snovanjem in financiranjem projektov mestnega razvoja po vsej Evropi. V skladu z dogovorom Sveta Evropskih skupnosti³, naj obnova mestnih območij postane eno od pomembnih področij skupne evropske politike, bo EIB okrepila svojo udeležbo na tem področju. Na zahtevo predlagateljev projekta pa bo proučila tudi možnosti, da poveča financiranje iz lastnih sredstev za projekte razvoja mestnih območij, ki jih podpira JESSICA.

¹ Znane so kot "uredbe"; na podporo JESSICA se nanašajo Uredba Sveta (ES) št. 1083/2006, členi 36, 44 in 78, Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1080/2006, člena 7 in 8 ter Uredba Komisije (ES) št. 1828/2006, členi 43, 44, 45 in 46.

² Operativni programi so podrobne strategije, o katerih se države članice dogovorijo z Evropsko komisijo, pokrivajo pa porabo strukturnih skladov ter ustrezne prispevke držav članic v obdobju 2007–2013.

³ Neformalno ministrsko srečanje v Leipzigu, 24. in 25. maja 2007

Kako poteka financiranje iz programa JESSICA?

Kaj je sklad za razvoj mestnih območij?

Sklad za razvoj mestnih območij je sklad, ki vlaga v javno-zasebna partnerstva in druge projekte, vključene v celovit načrt za trajnostni razvoj mestnih območij. Če naj bi bili skladi upravičeni do financiranja iz programa JESSICA, bodo morali med drugim izkazati zadostno kompetentnost in neodvisnost upravljanja, imeti celovit poslovni načrt in finančne načrte za izvedbo upravičenih projektov ter zagotoviti ustrezno finančno kritje. Čeprav pravnoorganizacijska oblika sklada ni predpisana, je lahko to samostojna pravna oseba ali zgolj "poseben sveženj financiranja" znotraj obstoječe finančne institucije. V takih primerih se morajo za sredstva JESSICA voditi ločene evidence, hkrati pa morajo biti jasno ločena od drugih sredstev finančne institucije. Skladi za razvoj mestnih območij so lahko ustanovljeni na državni, regionalni ali lokalni/mestni ravni kot odziv na celovite načrte razvoja mestnih območij, predlagane projekte in zanimanje investitorjev.

Kakšni projekti so upravičeni do financiranja?

Pravila o upravičenosti projektnih izdatkov do financiranja iz programa JESSICA so enaka pravilom za porabo strukturnih skladov kot celote in morajo upoštevati tudi posebne omejitve posameznih držav. Razen določenih neupravičenih postavk, ki jih navajajo uredbe, kot na primer stanovanjski projekti v nekaterih državah članicah, program JESSICA omogoča prožnejše vodenje projektov, pri čemer je zmeraj treba upoštevati pravila o upravičenosti, projekti, ki prejemajo podporo, pa morajo biti vedno vključeni v "celovite in trajnostne" načrte za razvoj mestnih območij. Neupravičeni izdatki se lahko kljub temu vključijo kot del obsežnejšega, večsektorskega mestnega projekta, če so za financiranje teh sicer neupravičenih postavk pridobljena zadostna dodatna sredstva iz drugih zasebnih ali javnih virov.

Za presojo projektov, ki bi lahko bili upravičeni do sredstev iz pobude JESSICA, je vselej nujen celovit pristop. JESSICA lahko financira predvsem projekte, kot so:

- mestna infrastruktura, med drugim na področju prometa, vodovoda in kanalizacije ter energetike;
- objekti dediščine ali kulturni objekti, pomembni za turistične ali druge trajnostne namene;
- sanacija degradiranih območij, vključno s čiščenjem in dekontaminacijo;
- poslovni prostori za mala in srednje velika podjetja ter podjetja s področja računalništva in/ali raziskav in razvoja;
- univerzitetna poslopja, med drugim specializirani objekti za področje medicine, biotehnologije in podobno, ter
- izboljšave na področju energetske učinkovitosti.

Kaj je holdniški sklad?

Holdniški sklad je sklad, namenjen vlaganju v več kot en sklad za razvoj mestnih območij. Za izvajanje pobude JESSICA se holdniški sklad sicer ne zahteva, vendar lahko državam članicam prinese več koristi:

- Holdniški sklad organom upravljanja omogoča, da nekaj nalog, ki so potrebne za izvajanje pobude JESSICA, prenese na za to usposobljene strokovnjake. Med drugim te naloge zajemajo vzpostavitev posameznih meril za vlaganje v sklade za razvoj mestnih območij, ocenjevanje teh skladov in priporočila o tem, v katere je smiselno vlagati, pogajanje o pogodbenih dogovorih ter spremljanje in poročanje o poslovanju skladov.
- Države članice, v katerih je področje naložb v mestni razvoj manj razvito, lahko v času, ko se skladi za razvoj mest in projekti razvoja mestnih območij šele ustanovljajo in izvajajo, kljub temu takoj izkoristijo sredstva iz pobude JESSICA.
- Holdniški skladi omogočajo povezovanje sredstev JESSICA z drugimi javnimi in/ali zasebnimi viri, ki jih nato vlagajo v posamezne sklade za razvoj mestnih območij.

Kakšne so prednosti programa JESSICA?

Poglavitne prednosti programa JESSICA so:

- **Ponovno vlaganje sredstev:** če skladi za razvoj mestnih območij sredstva iz programa JESSICA namenijo za upravičene projektne izdatke pred potekom programskega obdobja strukturnih skladov (n+2, to je do konca leta 2015), lahko kakršnekoli donose ali prihodke iz teh naložb zadržijo sami ali vrnejo organom upravljanja, da jih nato ponovno vložijo v projekte obnove mest. Državam članicam, ki utegnejo biti v naslednjem programskem obdobju deležne manjšega obsega nepovratnih sredstev EU, JESSICA ponuja možnost, da si z zdajšnjimi sredstvi ustvarijo trajno zapuščino.
- **Vzvodni učinek:** pomembna prednost, ki jo prinaša JESSICA, je možnost sodelovanja zasebnega sektorja, kar lahko z vzvodnim učinkom spodbudi tako nadaljnje investiranje in, kar je še pomembnejše, okrepi znanje na področju izvajanja in upravljanja projektov. V nekaterih primerih lahko ravno naložbe zasebnega sektorja izpolnijo zahteve o ustreznem deležu sofinanciranja držav članic⁴. Kljub dejstvu, da JESSICA omogoča "pretvorbo" nepovratnih sredstev v vračljive naložbe,

se te ne poplačujejo Evropski komisiji in zato ne veljajo za javnofinančni dolg.

- **Prilagodljivost:** JESSICA omogoča bolj prilagodljiv pristop, saj omogoča širšo upravičenost izdatkov in hkrati širšo uporabo sredstev JESSICA, na primer v obliki kapitalskih naložb, dolžniškega financiranja ali jamstev.
- **Strokovno znanje in ustvarjalnost:** države članice, organi upravljanja in posamezna mesta bodo deležni strokovnega znanja iz bančnega in zasebnega sektorja. JESSICA lahko v mestnih območjih deluje tudi kot katalizator, saj lahko spodbudi naložbeni trg ter tako dopolni druge pobude ali vire financiranja, ki v državah članicah morebiti že obstajajo. Za vključevanje zasebnega sektorja pa bo še zmeraj treba upoštevati veljavna pravila "državnih pomoči".

⁴ Uredbe od držav članic zahtevajo, da poleg sredstev iz strukturnih skladov za svoje operativne programe tudi same zagotovijo ustrežni delež sofinanciranja. Odstotek "lastnih sredstev" se lahko v posameznih državah članicah razlikuje.

Kako v programu JESSICA sodeluje EIB?

Kot že opisano je JESSICA skupna pobuda Evropske komisije in EIB. EIB v pobudi JESSICA:

- svetuje in pomaga državnim, regionalnim in lokalnim organom pri njenem izvajanju;
- pospešuje uporabo skladov za razvoj mestnih območij in izvajanje najboljše prakse po vsej Evropi; in
- deluje kot holdinški sklad, ki ga lahko države članice in njihovi organi zaprosijo za zgoraj navedene storitve.

V izvajanju programa JESSICA je treba upoštevati sedanje stanje v mestnih območjih in na družbeno-gospodarskem področju ter pravno-upravni okvir na državni, lokalni in mestni ravni. Regije in mesta v EU bodo sprva morda potrebovala pripravljalne študije, v katerih bodo upoštevana splošna načela pobude JESSICA, opisana v zgornjem besedilu. Evropska komisija⁵ in EIB (v sodelovanju in s prispevkom CEB) bosta skupaj z državami članicami in organi upravljanja poskušali prepoznati potrebe po

⁵ Generalni direktorat za regionalno politiko (DG Regio)

pripravljalnih študijah za pobudo JESSICA na ustreznih ravneh (državni, regionalni in mestni) ter jih izvesti v letu 2007 in po potrebi v letu 2008. Študije – izdelala jih bo EIB – je pripravljena finančno podpreti tudi Evropska komisija.

Na koga se lahko obrnete?

S podrobnejšimi vprašanji o pobudi JESSICA se lahko obrnete na posebno delovno skupino:

Delovna skupina JESSICA

Evropska investicijska banka
100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
☎ +352 43 79 - 83069
☎ +352 43 79 - 63099
✉ jessica@eib.org
www.eib.org/jessica

ISBN 978-92-861-0663-7

